

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽMONIŲ PALAIKŲ LAIDOJIMO ĮSTATYMO NR. X-1404 24 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-4006 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ ŽEMĖS NAUDOJIMO SĄLYGŲ ĮSTATYMO NR. XIII-2166 3 PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-4007

2024 m. d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 4 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo 2024 m. rugsėjo 19 d. posėdžio protokolą Nr. SPP-413, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Nepritarti Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo Nr. X-1404 24 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-4006 (toliau – ŽPLĮ projektas) dėl šių priežasčių:

1.1. ŽPLĮ projektu siūloma pakeisti Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo 24 straipsnio 2 dalį atsisakant steigiamų naujų kapinių, taip pat įsteigtų kapinių plečiamų teritorijų sanitarinės apsaugos zonos dydį nustatyti Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo (toliau – SŽNSĮ) nustatyta tvarka ir atsisakant riboti minimalų dydį ir nustatyti, kad jis „yra 100 metrų, kai kapinių teritorija yra ne didesnė kaip 10 hektarų, 200 metrų, kai kapinių teritorija yra didesnė kaip 10 hektarų, bet ne didesnė kaip 20 hektarų, 300 metrų, kai kapinių teritorija yra didesnė kaip 20 hektarų, bet ne didesnė kaip 40 hektarų“. Vadovaujantis SŽNSĮ 1 straipsnio nuostatomis, šis įstatymas nustato specialiąsias žemės naudojimo sąlygas, nurodo teritorijas, kuriose šios sąlygos turi būti taikomos, t. y. nustato sanitarinės apsaugos zonų dydžius arba nurodo jų nustatymo pagrindus. Įvertinus SŽNSĮ nustatytą teisinį reguliavimą, daroma išvada, kad SŽNSĮ nenumatyta, kad Žmonių palaikų laidojimo įstatyme galėtų būti reglamentuojamas sanitarinės apsaugos zonų nustatymas. ŽPLĮ projekte pateiktas pasiūlymas atsisakyti galiojančios Žmonių palaikų laidojimo įstatymo nuostatos dėl steigiamų naujų kapinių, taip pat įsteigtų kapinių plečiamų teritorijų sanitarinės apsaugos zonos dydžio nustatymo Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatyta tvarka ir nustatyti konkrečius sanitarinės apsaugos zonos dydžius neatitinka Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 1 punkte įtvirtinto teisėkūros tikslingumo principo, nes dubliuoja SŽNSĮ įtvirtintą teisinį reguliavimą ir yra perteklinis.

1.2. ŽPLĮ projektu siūloma galiojančią Žmonių palaikų laidojimo įstatymo nuostatą, nustatančią, kad steigiamų naujų kapinių, taip pat įsteigtų kapinių plečiamų teritorijų sanitarinės apsaugos zonos dydis „negali būti mažesnis kaip 100 metrų“, pakeisti nuostatomis dėl sanitarinės apsaugos zonos dydžių nustatymo juos diferencijuojant pagal kapinių dydį. Vadovaujantis SŽNSĮ 51 straipsnio 1 dalies nuostatomis, reglamentuojančiomis sanitarinės apsaugos zonų nustatymo pagrindus, sanitarinės apsaugos zonos dydis nurodytas įstatyme arba gali būti nustatomas asmens, planuojančio ir (ar) vykdančio ūkinę veiklą, pasirinkimu – tokiu atveju šis dydis nustatomas planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai ar planuojamos ūkinės veiklos poveikio

aplinkai vertinimo dokumentuose, atlikus poveikio visuomenės sveikatai vertinimą. Atsižvelgiant į SŽNSĮ 51 straipsnio 5 dalį, sanitarinės apsaugos zonos dydis šiuose dokumentuose, atlikus konkrečios ūkinės veiklos galimo poveikio visuomenės sveikatai vertinimą, gali būti fiksuojamas sumažintas arba padidintas, todėl kapinės, atlikus poveikio visuomenės sveikatai vertinimą ir nustacius mažesnę kaip 100 metrų sanitarinės apsaugos zonos dydį, galėtų dar labiau priartėti prie gyvenamųjų teritorijų. Atsižvelgus į tai, siūlomos teisinio reguliavimo priemonės neatitiktų aiškinamajame rašte nurodyto įstatymų pakeitimo tikslo – mažinti gyventojų nepasitenkinimą.

2. Nepritarti Lietuvos Respublikos specialiuųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 3 priedo pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-4007 (toliau – SŽNSĮ projektas) dėl šių priežasčių:

2.1. SŽNSĮ projektu siūloma pakeisti SŽNSĮ 3 priedo 2 lentelę ir šios lentelės 9.1, 9.2 ir 9.3 papunkčiuose papildomai nustatyti naujus (didesnius) steigiamų naujų kapinių, taip pat plečiamų įsteigtų kapinių sanitarinės apsaugos zonos dydžius atsižvelgiant į kapinių teritorijos dydį, tačiau aiškinamajame rašte nėra argumentų, pagrindžiančių siūlomus nustatyti dydžius ir paaiškinančių, kaip nuo kapinių teritorijos dydžio priklauso galimas neigiamas planuojamos ar vykdomos ūkinės veiklos poveikis visuomenės sveikatai. Atsižvelgiant į tai, SŽNSĮ projekto teisinio reguliavimo tikslas nepagrįstas. Siūlomas teisinis reguliavimas neatitinka Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 1 ir 5 punktuose nustatytų teisėkūros tikslingumo ir efektyvumo principų, reiškiančių, kad teisės akto projektas turi būti rengiamas ir teisės aktas priimamas tik tuo atveju, kai siekiamų tikslų negalima pasiekti kitomis priemonėmis, kad rengiant teisės akto projektą turi būti įvertinamos visos galimos teisinio reguliavimo alternatyvos ir pasirenkama geriausia iš jų.

2.2. Aiškinamajame rašte nurodyta, kad steigiamos naujos kapinės ir plečiamos įsteigtos kapinės kelia gyventojų nepasitenkinimą dėl psichogeninės įtakos, nors galiojantis teisinis reguliavimas, aktualus atliekant poveikio visuomenės sveikatai vertinimą ir juo remiantis nustatant sanitarinės apsaugos zonos dydį, nenumato, kad gyventojų nepasitenkinimas ar psichogeninė įtaka gyventojams yra veiksniai, darantys įtaką sanitarinės apsaugos zonos dydžio nustatymo kriterijams. Vadovaujantis SŽNSĮ 51 straipsnio 2 dalies nuostata dėl sanitarinės apsaugos zonos nustatymo aplink objektų stacionarius taršos šaltinius, išmetančius (išleidžiančius, paskleidžiančius) aplinkos oro teršalus, kvapus, triukšmą ar kitus fizikinius veiksnius, ir minėto straipsnio 3 dalies nuostatomis, atliekant poveikio sveikatai vertinimą ir nustatant sanitarinės apsaugos zonos dydį, taikomas šis kriterijus – ūkinės veiklos išmetamų (išleidžiamų, paskleidžiamų) aplinkos oro teršalų, kvapų, triukšmo ir kitų fizikinių veiksnių sukeliama žmogaus sveikatai kenksminga aplinkos tarša už sanitarinės apsaugos zonų ribų, taip pat tose sanitarinės apsaugos zonose (jų dalyse), kuriose yra SŽNSĮ 53 straipsnio 1 dalies 1–4 punktuose nurodyti objektai, neturi viršyti aplinkos ministro ir sveikatos apsaugos ministro nustatyto aplinkos oro teršalų ir sveikatos apsaugos ministro nustatytų kvapų, triukšmo ir kitų fizikinių veiksnių ribinių užterštumo (ar kitokių) verčių, nustatytų gyvenamosios paskirties pastatų (namų), viešbučių, mokslo, poilsio, gydymo paskirties pastatų, su apgyvendinimu susijusių specialiosios paskirties pastatų, rekreacijai skirtų objektų aplinkai.

Atsižvelgiant į tai, pasiūlymas nustatyti didesnę fiksuotą sanitarinės apsaugos zonos dydį dėl gyventojų nepasitenkinimo, o ne dėl fizikinių veiksnių prieštarautų galiojančiame teisiniame reguliavime įtvirtintiems šių dydžių nustatymo pagrindams.

2.3. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 19 punkto nuostatomis, teritorijų planavimas yra savarankiškoji savivaldybių funkcija, o pagal Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo (toliau – TPI) 14 straipsnį, savivaldybės lygmens bendrieji planai privalo būti parengti kiekvienos savivaldybės teritorijai, vietovės lygmens bendrieji planai rengiami savivaldybės lygmens bendruosiuose planuose nurodytoms prioritetinės plėtros teritorijoms

– miestams, jų dalims, miesteliams, jų dalims, kaimų ir viensėdžių teritorijoms arba savivaldybės tarybai priėmus sprendimą atitinkamoje savivaldybės dalyje rengti savivaldybės dalies bendrąjį planą.

Pagal TPI 14 straipsnio 7 dalį ir aplinkos ministro tvirtinamas Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklės planavimo organizatorius savivaldybės lygmens ir (ar) vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumento planavimo darbų programoje gali nurodyti papildomus teisės aktais pagrįstus teritorijų planavimo dokumento uždavinius (pvz., numatyti urbanistinių struktūrų formavimo ir (ar) pertvarkymo principus, nurodyti šių struktūrų ir erdvių formavimo, gyvenamųjų teritorijų išdėstymo reikalavimus, nustatyti siūlomas apželdinti mišku teritorijas ar šių teritorijų išdėstymo reikalavimus, savivaldybei svarbius objektus ar šių objektų išdėstymo reikalavimus, kitus papildomus uždavinius).

Atsižvelgiant į tai, kad TPI 15 straipsnio 1 dalies 7 punkte nurodyti savivaldybės lygmens bendruosiuose planuose nustatomi teritorijos naudojimo privalomieji reikalavimai teritorijų, skiriamų objektams, kurių išdėstymas planuojamoje teritorijoje priklauso nuo jų veiklos poveikio aplinkai ir visuomenės sveikatai, išdėstymui turi būti nustatomi visai savivaldybės teritorijai ir gali būti detalizuojami vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentuose, SŽNSI projekte pateiktas pasiūlymas neatitinka teisėkūros tikslingumo principo, reikalaujančio, kad teisės akto projektas turi būti rengiamas ir teisės aktas priimamas, kai siekiamų tikslų mažinti gyventojų nepasitenkinimą negalima pasiekti kitomis priemonėmis (pvz., kapinių, gyvenamųjų teritorijų išdėstymo reikalavimais, nustatytais kituose teisės aktuose – teritorijų planavimo dokumentuose ir (ar) nustatant padidintą kapinių sanitarinės apsaugos zonos dydį vadovaujantis SŽNSI 51 straipsnio 1 ir 5 dalių nuostatomis).

Ministras Pirmininkas

Aplinkos ministras